

KRITIKUDFÆRDIGELSE KRAV til INDHOLD og OPBYGNING

Dommerens kritik er det redskab, der beskriver og fastholder resultaterne af markprøverne, alt med henblik på opfyldelse af formålet i Fælles Markprøve Regler (FMR) § 1.

Det er i den skriftlige kritik, dommernes viden og erfaring kommer til udtryk i blivende form. En god kritik skal være kort og koncis, indeholde alle væsentlige momenter, være opbygget logisk og give et nuanceret helhedsindtryk.

De absolutte krav, der stilles til dommernes kritikker, er,

At de **skal** give et 1) **fuldstændigt**, 2) **retvisende**, 3) **nuanceret** og samtidig et 4) **ensartet** billede af hundenes præstationer.

Ad. 1) Fuldstændigt billede – intet væsentligt må udelades:

Terræn.

Vindforhold (udnyttelse af vind).

Søg (størrelse, bredde, dybde, afstand mellem slagene).

Fart (fra lav over moderat til god, høj eller meget høj).

Stil (galop, hovedføring, halebevægelser, stand). Definition på stil: Et synsindtryk baseret på æstetiske vurderinger, en beskrivelse af en hunds elegance, smidighed og måden, den bevæger sig på, samt stilen i stand og fuglebehandling.

Kontakt.

Fuglebehandling:

En fugletagning skal beskrives nøjagtigt. Har hunden flere situationer, som alle er fejlfri, bør man evt. nøjes med for den (de) efterfølgende at bruge vendingen som fx: ” har endnu en komplet fugletagning” eller ” bringer endnu engang fugl for bøssen, hvor alle elementer er i orden”.

For fuldstændige oplysninger se bilagene under fane 7 i aspirantmaterialet.

Ad. 2) Retvisende billede – objektiv fremstilling:

Kun faktiske hændelser må indgå i kritikken.

Dommeren må ikke gætte sig til et hændelsesforløb, fx en ikke observeret apportering.

Dommeren må ikke basere sin kritik på informationer fra andre.

Det er ødelæggende for både jagthundesporten og for en dommers anseelse samt tillige ansvarspådragende for dommeren, at han lader sig påvirke af klub- eller racetilhørsforhold eller af personlige bekendtskaber eller andre afhængighedsforhold.

Ad. 3) Nuanceret billede

Læseren af en kritik skal få den oplevelse, at han har fået et fuldstændigt kendskab til denne hunds konkrete præstation. Kritikken bør være affattet i et flydende sprog – ikke for lang, ikke for kortfattet. Læs korrektur eller få en anden til det.

Ad. 4. Ensartet billede

Med baggrund i at hundeførerne har krav på en ensartet bedømmelse, uanset hvem der dømmer deres hunde, og uanset hvor i landet det sker, skal en god kritik altid være opbygget efter den opskrift, der findes i aspirantmaterialet. Nogle behersker kritikskrivning bedre end andre. Derfor er det praktisk med en standardiseret kritikopbygning. Det sparer tid og kritikkerne fra forskellige dommere over samme hund bliver ensartede og sammenlignelige.

Krav under aspirantuddannelsen:

Dommerudvalget (DUV) kræver af aspiranterne, at de under uddannelsesforløbet systematisk gør brug af de anvisninger på kritikopbygning, som er angivet i materialet. Endvidere kræves det, at DUVs skriftlige anvisninger omkring aspiranternes kritikker efter de enkelte prøver under uddannelsen følges. **Gentagelse af påviste fejl tolereres ikke og kan medføre, at aspiranten ikke kan gå videre til næste prøve.**

DUV opfordrer kraftigt til, at den under aspirantuddannelsen indlærte systematik bevares og anvendes efter autorisationen.

Eksempler på sjuskefejl:

- Det vil få konsekvenser gang på gang at glemme væsentlige elementer, såsom manglende observation af fugle på terrænet.
- Gentagelse af basale fejl, også sproglige, får konsekvenser.
- Vendingen ”stand for fugl” kræver en uddybende forklaring.
- Vendingen ”rejser godt, påviser ikke vildt” er misvisende, da ordet ”rejser” forudsætter, at vildt påvises.
- Vendingen ”stand uden påvisning af fugl” kan ikke bruges, da stand også kan tages for andet end fuglevildt.
- Udtrykket ”god stil” – specielt for engelske hunde – er en utilstrækkelig beskrivelse af en hunds stil.
- Udtrykket ”prima stil” er, hvis udtrykket bruges alene en – specielt for engelske hunde – utilstrækkelig beskrivelse af en hunds stil.
- Udtrykket ”går for at finde” er meningsløst.
- Udtrykket ”uheldig med høne” siger intet om den evt. fejl, hunden har begået.
- Konsekvent brug af vendingen ”0 præmie” er uacceptabel.
- I VK skal banketten udfyldes korrekt med betegnelserne ”udgår” eller ”fortsætter”. Læseren skal tydeligt se adskillelsen mellem præstationerne før pausen / efter pausen henholdsvis 1.heat / 2.heat.

I engelsk vinderklasse skal hver aspirant udarbejde en motivation for den endelige placering.

Andre komponenter i en kritik:

Om en hunds format:

Efter mange års diskussioner er det i Dansk Jagthunde Udvalg (DJU) i 2001 besluttet, at en hund, også en kontinental, i princippet ikke kan gå for stort **under forudsætning af**, at søget er korrekt, veldækkende og i kontakt med føreren, og at intet fuglevildt forbigås på det anviste terræn. Dette berører også begrebet ”effektivitet”.

Til diskussion: Skal den **stortgående** hund have en større margin end den mindre stort gående?

En kritik skal indeholde en beskrivelse af **søgsmønstret**: Brede udslag – dybe udslag – skal et terræn deles, venstre – højre? kovendinger (svøbende vind?) – kan udsatte fugle have indflydelse på søgsmønstret? – modvind, side- eller medvind (sidstnævnte er egnet til at undersøge hundenes format).

Bemærkninger til **farten**: tilpasset terræn, færtforhold, vildtmængde. Vurdér hunden med den moderate fart, der finder fugl, over for den hund, der søger i meget stor fart og forbigår fugl, støder fugl eller i øvrigt forspilder chancer.

Husk, at fører og hund er en ”ekvipage”, et samarbejde mellem fører og hund, og at førerfejl derfor ikke er undskyldelig, hvis det er den, der udløser en fejl fra hundens side.

Til diskussion: En hund forsøger at ”sætte” en løbende fasan i roer. Det mislykkes. Hvad skete der? Gik hunden fugle op, eller forsøgte den at sætte fuglen? En vanskelig vurdering for dommeren – det frie skøn. En forkert vurdering her, kan få afgørende konsekvenser for en hund.

Begrebet ”stødning”:

Efter dommernes gennem mange års forskellig anvendelse af begrebet, har DJU besluttet, at stødningen er en uforsættlig handling fra hundens side. Stødning kan forekomme under alle vindforhold. Stødning forudsætter, at hunden ikke forinden stødningen har været i kontakt med fuglen.

Observér og notér nøje hundens reaktion, når fuglen letter.

Anvender dommeren i en kritik ordet ”stødning”, bør der gives en supplerende forklaring til, således at ingen er i tvivl om, hvad der er sket.

Se under fane 12 i aspirantmappen indlægget om ”En i princippet fejlfri præstation”.

Til diskussion: Skal en hvilken som helst fugl, der på det anviste terræn ikke udnyttes, belaste hunden?

Til diskussion: Begrebet ”præcis rejsning”. Er der forskellige grader af præcision – evt. afhængig af terrænforhold, fx under et hegn, i roer eller brak, eller hvis det er vindstille?

Eksempler på uheldigt (mangelfuldt) ordvalg:

- ”Virker lydig”. Enten er hunden lydig, eller også er den det ikke. Ordet ”virker” dækker for det meste over dommerens egen usikkerhed.
- Pas på de henførende stedord: Ex: ”Stand for fasan ved hegn, der letter”.
- ”Fido går i god stil og får hele terrænet med” – en desværre ofte set, men klart mangelfuld beskrivelse af både stil og format (for stilens vedkommende især for engelske hunde).
- Undgå brugen af meningsløse floskler: Ex: ”Får i dag sin ”velfortjente 2. præmie” – ”hovedet er på plads” (når stilen beskrives) – ”går for at finde” – ”uheldig med høne”.
- ”0 præmie”. Det hedder ”Ingen præmie”.
- ”Fido er rimelig rolig i opflugt og skud”. Ordvalget – endnu en floskel fra Folketinget – demonstrerer usikkerhed og siger sprogligt det modsatte af det, der er hensigten. Hvis dommeren som i eksemplet ønsker at udtrykke, at hunden ikke er helt rolig, kan fx udtrykkene ”knap nok rolig”, ”lidt urolig” eller ”en smule urolig” anvendes.

Husk igen, at dommerens kritik er markprøvesportens ”vindue udadtil”.

Dommeraspiranterne skal nu og efter autorisationen have indgående kendskab til DUVs Vejledning til FMR. Genopfrisk altid Vejledningen, inden du skal dømme.

Gode råd:

- Træn kritikskrivning.
- Læs andre dommers kritikker og vurder dem.
- Skriv selv tydeligt og godt dansk.
- Få evt. hjælp til korrekturlæsning.
- Indøv den anbefalede standardiserede kritikopbygning og anvend standardiseret, men også nuanceret sprogbrug, dog gerne med bevarelse af individualiteten.
- Bliv derved bedre og bedre til kritikskrivning med øget nuancering og bedre sprogbrug for hver gang.

Dommerudvalget
PS. 28.11.2005